

Pozdravljeni učenci/ke 7. A razreda ,
upam, da ste po krajših počitnicah spočiti in zopet pripravljeni na delo.

Delo na daljavo: **7. TEDEN** (od 4.5. - 8.5.)

- Cilji :**
- utrditi temeljne značilnosti plazilcev
  - se seznaniti s predstavniki kuščarjev in kač
  - opisati njihovo zgradbo in način življenja

Verjetno ste v času poletja ob železniški progi že večkrat videli hitro bežeče martinčke. Ali pa na morju , na razbeljenih betonskih podlagah, pozidne kuščarice. So **PLAZILCI**, ki imajo svoje posebnosti.

Npr.; so zelo gibčni, telo je dolgo okoli 20 cm, noge so šibke, pri premikanju uporabljajo tudi okrogel rep, ki je zelo krhek. V nevarnosti ga odvržejo. Potem jim ponovno zraste nov, vendar je krajši in manj okreten. Čutila imajo dobro razvita. Oko ima veko in žmurko. Za očmi imajo slušni organ. Tipajo in vohajo z gibčnim , razklanim jezikom.

Telo je pokrito z debelejšo kožo, ki je poroženela. Le ta ne raste z živaljo – zato se večkrat letno levijo po delih (krpah).

Plenijo žuželke, gole polže, pajke... Dihajo s pljuči. Razmnožujejo se tako, da samica odloži v pesek ali zemljo do 8 oplojenih jajc na sončno mesto. Ko se izležejo mladički, si že sami iščejo hrano. Pred zimo se kuščarji skrijejo v rove pod zemljo, travo in otrpnejo.

Posebnež med kuščarji pa je slepec. Ima rjavkasto sivo valjasto telo, dolgo do 50 cm. Nima pa nog.

Navodilo za delo:

- Preberi** moj zgornji zapis
- V zvezek naredi **naslov KUŠČARJI**. V obliki miselnega vzorca zapiši po znanem sistemu nekaj o zgradbi le teh , o dihanju, o prehranjevanju...
- Preberi** spodaj priložen tekst o kačah
- V zvezek napišeš **naslov KAČE**, nato pa po svoje **oblikuj krajši zapis**.

Ne pozabi, da imamo pri nas dve skupini:

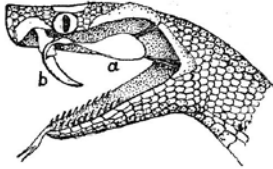
- **strupene kot sta modras , gad**
- **nestrupene kot je belouška, kobranka, gož**

Podnevi ždi v svojem skrivališču ali pa se greje na soncu. Temperatura njegovega telesa je namreč odvisna od temperature okolja. Kadar je toplo, je zelo gibčen in liter, v hladnih jesenskih dneh pa postane počasn in nekreten.

Njegovo valjasto telo je dolgo do 80 cm. Roževinaste luske na površini telesa se prekrivajo kot opeka na strehi. Barva kože je prilagojena okolju, v katerem živi. Modrasi so najpogosteje sivi ali rjavi.

Modrasova glava je ploščata in srčaste oblike. Na njej ima rožiček, po katerem se loči od vseh drugih kač, ki živijo pri nas. Po hrbtu ima temno, rombasto progno.

Za gibanje mu rabijo močne podkožne mišice, s katerimi zvija telo v levo in desno. Pri tem si pomaga tudi z luskami na trebuhu, ki

Glava strupene kače (shematična slika)
a) strupna žleza — b) zob strupnik

jih s posebnimi mišicami lahko dviga. Opira se nanje kot na krempljce.

Modras dobro tiplje in voha. Za tipanje in voh uporablja razklani jezik, ki ga pomalja kar pri zaprtih ustih skozi zarezo v spodnji čeljusti.

Ker roževinasta, luskasta vrhinja plast kože ne raste, se modras večkrat levi. Pri tem si sname kar celo kožo, ki jo imenujemo »kačji lev«. Prehranjuje se predvsem z mišmi, ki jim sledi celo v njihove rove. En sam modras uniči do 50 miši na leto. Plen bliskovito napade z odprtim gobcem. Pri tem se mu postavi pokonci dva zoba strupnika, s katerima napravi dve značilni ranici v žrtev.

Strupnika sta votla in povezana z žlezo strupnico. Hud strup v njej se skozi strupnika pocedi v ranico in ohromi plen, ki kmalu pogine.

Ko modras usta zapre, se strupnika upogneta v posebno kožno gubo. Ker sta zelo krhka, se pogosto odlomita. Odlomljeni strupnik kmalu nadomesti nov, ki raste za njim. Modras ima do šest nadomestnih strupnikov.

Modras plena ne zgrize, marveč celega pogoltno. Pri tem se mu čeljusti močno razklenijo. Goltanje lahko traja dalj časa, vendar se pri tem ne zaduši, ker se mu sapnik odpira takoj za spodnjo čeljustjo. Zato ga plen, ki drsi skozi žrelo, ne stisne.

Modras lahko dolgo strada.

Samica skoti v juliju ali avgustu do 15 mladičev.

V jeseni se več modrasov zbere v votlinah in skalnih razpokah, kjer otrpli prezimijo.

Modrasa preganjajo ječ, kanja, orel, dihur, divji prašiči in celo vrane.

Ker modras uničuje miši, je človeku koristen. Je pa tudi nevaren. Modrasov pik ima za človeka neprijetne posledice, čeprav le redko povzroči smrt.

GAD

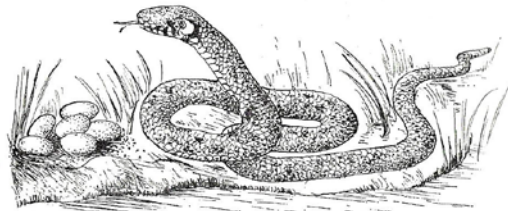
Navadno živi v višinah nad 1000 m. Zadržuje se v gozdovih, na travnikih in močvirjih. Od modrasa se razlikuje po cikcakasti progri na hrbtu pa tudi po tem, da na glavi nima rožička. Njegova barva je močno prilagojena okolju. V gorah in po močvirjih pogosto najdemo tudi popolnoma črne gade.

Znana naša nestrupena kača je

BELOUSKA

Živi v vlažnih močvirnatih predelih, v grmovju, ob potokih in jezerih.

Značilni zanjo sta dve beli ali rumeni, zadaj črno obrobljeni lisi ob straneh glave. Doseže en meter dolžine. Prehranjuje se predvsem z žabami in ribami, ki jih zelo spretno lovi. Zelo dobro plava. Pri plavanju se kačasto zvija.

Belouška

Želim ti, prijetno delo ob spoznavanju plazilcev